

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Έποχή αντιχρίστου;

Διάφορα σύγχρονα γεγονότα έχουν εξαναγκάσει πολλούς ανθρώπους της εποχής μας να ισχυρίζονται ότι ζούμε σε αποκαλυπτικούς καιρούς, δηλαδή σε χρόνους που αρχίζουν να πραγματοποιούνται οι λόγοι του Βιβλίου της Αποκαλύψεως. Και δέν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι πράγματι οι καιροί μας μοιάζουν να είναι αποκαλυπτικοί, ότι βρισκόμαστε στην εποχή της έλευσεως του αντιχρίστου και της αρχής των έσχάτων ημερών. Οι πόλεμοι και οι διαμάχες μεταξύ των εθνών ίσως να οφείλονται στην προσέγγισή μας σε αυτές τις ημέρες.

Δέν συμμεριζόμαστε τίς σκέψεις των ανθρώπων, όταν θέλουν να προσδιορίζουν τά γεγονότα και να έντοπίζουν τίς άληθινές ήμερομηνίες έλευσεως του αντιχρίστου και της αρχής των έσχάτων. Σε πολλά σημεία είναι υπερβολικές. Και αυτός ο αριθμός 666, που είναι, κατά την Αποκάλυψη, τό όνομα του αντιχρίστου, χρησιμοποιείται συχνά σήμερα. Άλλά αυτό ίσως να μήν σημαίνει τίποτε. Μπορεί να είναι τρόπος δημιουργίας έντυπώσεων, μπορεί να έντάσσεται σε μία διαφήμιση κ.λ.π. Ίσως να σφάλουμε σε αυτές τίς κρίσεις, αλλά πιστεύουμε πώς δέν μπορούμε άπλως μέ αριθμούς να περιμένουμε τίς ημέρες του αντιχρίστου. Οι άνθρωποι χρησιμοποιούν πολλούς τρόπους για να κάνουν χιοῦμορ και να δημιουργούν νέες καταστάσεις.

Τό γεγονός είναι ότι ή Έκκλησία πάντα βίωσε τό έσχατολογικό μήνυμα. Τό κήρυγμα περί της έλευσεως της Δευτέρας Παρουσίας του Χριστού είναι από τά κεντρικότερα μηνύματα της Άγίας Γραφής και γενικότερα της Έκκλησίας. Ήδη τό έσχατολογικό κήρυγμα υπήρχε στην Παλαιά Διαθήκη και ήταν στενά συνδεδεμένο μέ την έλευση του Μεσσία, που θά κρίνη τον κόσμο και θά δημιουργήση μία νέα κατάσταση πραγμάτων. Μετά την ένανθρώπηση

τοῦ Χριστοῦ, τόν Θάνατο, τήν Ἀνάσταση καί τήν Ἀνάληψή Του ἐντάθηκε αὐτό τό μήνυμα. Κατ' ἀρχάς ὁ Χριστός μέ τήν διδασκαλία Του παρουσιάζει τήν ἀλήθεια ὅτι δέν πρέπει νά ἀναμένουμε τό τέλος τῆς ἱστορίας ἀπλῶς, «ἀλλ' ὅτι αὐτός ὁ ἴδιος εἶναι ὁ φορέας τοῦ τέλους». Τόσο ὁ Βαπτιστής Ἰωάννης ὅσο καί ὁ Ἰδιος ὁ Χριστός κήρυτταν: «μετανοεῖτε ἡγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ὁ Χριστός εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἦλθε στούς ἀνθρώπους. Βέβαια, στήν Ἁγία Γραφή παρουσιάζεται ἡ τριπλή ἀλήθεια περί τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Πρῶτον, ὅτι πλησιάζει, δεύτερον ὅτι ἦλθε καί τρίτον ὅτι θά ἔλθῃ, ἐννοώντας ὅτι αὐτό πού ζοῦμε τώρα θά ἔλθῃ στήν τελειότητα μέ τήν ἐκ νέου ἔλευση τοῦ Χριστοῦ. Πάντως ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀκτιστή Χάρις τοῦ Χριστοῦ, ἡ θεά τοῦ ἀκτίστου Φωτός, πού εἶναι «ἡ καλλονή τοῦ μέλλοντος αἰῶνος», «τό βρῶμα τῶν ἐπουρανίων». Ὅποιος ἀξιώθηκε, ὅπως διδάσκει ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος, νά δῆ τόν Θεό, αὐτός δέν περιμένει ἀπλῶς τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἐπειδή γι' αὐτόν ἦλθε. Τήν εἶδε. Εἶναι ὁ Θεός ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ.

Πέρα ἀπό αὐτό, οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ πρῶτοι Χριστιανοί ζοῦσαν ἔντονα τήν διδασκαλία ὅτι ὁ Χριστός θά ἔλθῃ ξανά σύντομα γιά νά κρίνῃ τούς ἀνθρώπους. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι ἐκφραστικός. Μερικά μόνον χωρία θά ἤθελα νά ἀναφέρω, πού καθιστοῦν ἐναργῆ αὐτήν τήν ἀλήθεια.

Στούς Φιλιππησίους ἔλεγε: «ὁ Κύριος ἐγγύς. μηδέν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντί τῇ προσευχῇ καί τῇ δεήσει μετά εὐχαριστίας τά αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρός τόν Θεόν» (Φιλ. δ', 6). Τόσο πολύ πρέπει οἱ Χριστιανοί νά διακατέχωνται ἀπό τήν ἔλευση τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, ὥστε μέσα σ' αὐτό τό κλίμα νά προσαρμόζουν ὅλη τήν ζωή τους, ἀκόμη καί αὐτήν τήν συζυγική καί οἰκογενειακή ζωή. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τονίζει: «Ὁ καιρός συνεσταλμένος τό λοιπόν ἐστί, ἵνα καί οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μή ἔχοντες ὧσι» (Α' Κορ. ζ', 29). Τό κήρυγμα τῆς ἐλεύσεως τοῦ

Χριστοῦ ἦταν ἔντονο. Καί ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου σ' αὐτό τό θέμα εἶναι ἀρκετά ἔντονη, ὥστε οἱ Θεσσαλονικεῖς νά φθάσουν στό σημεῖο νά ἐγκαταλείψουν τίς ἐργασίες τους καί νά περιμένουν τούς ἐσχατολογικούς καιρούς. Ἔτσι ὁ Ἀπόστολος τονίζει: «εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδέ ἐσθιέτω» (Β' Θεσ. γ', 10).

Ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης στήν Ἀποκάλυψή του παρουσιάζοντας τά ἀποκαλυφθέντα γράφει: «μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καί οἱ ἀκούοντες τούς λόγους τῆς προφητείας καί τηροῦντες τά ἐν αὐτῇ γεγραμμένα. ὁ γάρ καιρός ἐγγύς» (Ἀπ. α', 3). Καί πρὸς τό τέλος τοῦ Βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως πάλι γράφει ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης: «ὁ καιρός γάρ ἐγγύς ἐστίν» (Ἀπ. κβ', 10). Ἡ Ἀποκάλυψη τελειώνει μέ τόν ἐξῆς χαρακτηριστικό λόγο: «Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα. ναί ἔρχομαι ταχύ. ἀμήν, ναί ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ» (Ἀπ. κβ', 20). Αὐτή ἡ ἐσχατολογία στήν θεολογία τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου εἶναι γνωστή καί ἀπό ἄλλα κείμενα. Στήν καθολική ἐπιστολή τονίζει ἐπιγραμματικά: «Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστί, καί καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καί νῦν ἀντίχριστοι πολλοί γεγόνασιν. ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν» (Α', Ἰω. β', 18).

Φαίνεται καθαρά ἀπό τά χωρία αὐτά ὅτι ἤδη καί οἱ μεγάλοι Ἀπόστολοι ζοῦσαν στήν ἐποχή τους τήν ἐσχατολογική προσδοκία. Πίστευαν ὅτι ἔρχεται ὁ ἀντίχριστος, ὅτι ὁ καιρός εἶναι συνεσταλμένος, ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστί, κ.λ.π. Ἡ Ἐκκλησία ζοῦσε πάντοτε, ἀπό τόν πρῶτο αἰῶνα, τούς Ἀποκαλυπτικούς καιρούς. Αὐτό βοηθᾷ τήν ζωή μας. Γιατί ἡ αἴσθησις ὅτι βρισκόμαστε στήν ἐνδεκάτη ὥρα, στό τέλος τοῦ κόσμου, μᾶς βοηθᾷ νά ζοῦμε μέ νήψη, αὐτομεμφία, μετάνοια καί εὐαγγελική ζωή. Ἄλλωστε ἡ μνήμη τοῦ θανάτου εἶναι ἓνα χάρισμα πού βοηθᾷ τούς Χριστιανούς νά ζοῦν σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ μετά τόν θάνατο ἀρχίζει ἡ κρίσις, σύμφωνα μέ τόν λόγο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἐπομένως, τό νά περιμένουμε τό τέλος τοῦ κόσμου δέν εἶναι νοοτροπία τῆς

ἐποχῆς μας, ἀλλά αἴσθηση καί τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Βέβαια ὅσο περνοῦν οἱ αἰῶνες τόσο θρῖσκόμεσθε πιό κοντά στήν μέλλουσα κρίση. Ἀλλά ἀφοῦ δέν γνωρίζουμε τήν ἡμέρα καί τήν ὥρα τῆς ἐκ νέου ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ, μπορεῖ αὐτή ἡ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ καί ἡ συνδεομένη μέ αὐτήν κρίση νά παραταθῆ ἀκόμη 20 αἰῶνες καί πλέον. Μπορεῖ νά γίνη καί αὔριο, ἀλλά μπορεῖ νά γίνη καί μετά παρέλευση πολλῶν αἰῶνων. Αὐτό δέν τό γνωρίζουμε. Βρίσκεται στήν σκέψη καί στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Ἐμεῖς πρέπει νά ζοῦμε μέ τήν προσδοκία τῆς προσεχοῦς ἐλεύσεως. Ἡ αἴσθηση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρέπει νά γίνη καί δική μας αἴσθηση. Ἐγγραφε: «καί γάρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τό οἰκητήριον ἡμῶν τό ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, εἰ γε καί ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοί εὐρεθησόμεθα, καί γάρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκῆνει στενάζομεν, θαρούμενοι ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθε, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῆ τό θνητόν ὑπό τῆς ζωῆς» (Β', Κορ. ε', 2-4).

Πρέπει νά προετοιμαζόμεσθε γιά τήν ἔξοδό μας ἀπό τήν ζωή αὐτή καί γιά τήν ἔλευση τῶν ἐσχάτων, ἄν καί πιστεύουμε ὅτι μέ τήν ζωή τήν ὁποία κάνουμε φθάνουμε ὁ καθένας στά ἔσχατα καί τά ξεπερνοῦμε. Ἐνῶ ζοῦμε στούς ἴδιους χρόνους ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἐν τούτοις πνευματικά ζοῦμε σέ διαφορετικούς καιρούς. Γιά μερικούς ἀθέους καί ἀπίστους ὁ Χριστός εἶναι σάν νά μήν ἦλθε, ὁπότε μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι καίτοι ζοῦν στό 1986, ἐν τούτοις θρῖσκονται στήν πρό Χριστοῦ ἐποχή, στούς εἰδωλολατρικούς χρόνους. Καί γιά τούς ἀγίους πού βλέπουν ἀπό τώρα τό ἄκτιστο Φῶς καί εἰσῆλθαν στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ζοῦν σέ σύγχρονους καιρούς, ἐν τούτοις ξεπέρασαν τά ἔσχατα καί ζοῦν στούς χρόνους μετά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι μέ τόν τρόπο τόν ὁποῖο ζοῦμε δείχνουμε σέ ποιούς καιρούς θρῖσκόμεσθε. Ὅταν ζοῦμε μέ τόν Χριστό, ζοῦμε εἰς τά «τέλη τῶν αἰῶνων», ξεπερνοῦμε τήν κρίση (Α', Κορ. ι', 11). Ἔτσι ἡ καλύτερη προετοιμασία γιά τήν ἐποχή τοῦ ἀντιχρίστου εἶναι νά ζοῦμε τήν ἐν Χριστῷ ζωή.

Διότι μέ τόν Χριστό μπορούμε νά νικήσουμε τήν άμαρτία, τόν διάβολο και τόν θάνατο.

Αναπτύσσοντας περισσότερο αύτήν τήν θέση μπορούμε νά ποϋμε ότι χρειάζεται έντατική προετοιμασία για να σφραγίσουμε τήν καρδιά μας μέ τό Όνομα τοϋ Χριστοϋ. Η άντιμετώπιση πρέπει νά είναι ανάλογη μέ τήν άντιμετώπιση τών Έβραίων, όταν βρισκονταν στά πρόθυρα τής έξόδου τους από τήν Αίγυπτο. "Όταν επρόκειτο νά γίνη ή μεγάλη και τελευταία πληγή, νά φονευθοϋν τά πρωτότοκα «έν γη Αιγύπτω», ό Θεός διά τοϋ Μωϋσέως έδωσε έντολή στόν έβραϊκό λαό νά λάβουν «έκαστος πρόβατον κατ' οίκους πατριών, έκαστος πρόβατον κατ' οικία» νά τό σφάξουν «και λήψονται από τοϋ αίματος και θήσουσιν επί τών δύο σταθμών και επί τήν φλιάν έν τοίς οίκους, έν οίς έάν φάγωσιν αύτά έν αύτοίς... και έσται τό αίμα ύμιν έν σημείω επί τών οικιών, έν αίς ήμείς έστε εκεί, και όψομαι τό αίμα και σκεπάσω ύμας, και οϋκ έσται έν ύμιν πληγή τοϋ εκτριβήναι, όταν παίω έν γη Αιγύπτω» (Έξ. ιβ', 3-13). Έάν τό αίμα τοϋ προβάτου εκείνου λύτρωσε τούς Έβραίους από τήν σφαγή, πολύ περισσότερο τό αίμα τοϋ Άμνου τής Άποκαλύψεως, τοϋ Όησοϋ Χριστοϋ, τό όποιο θά χαραχθή στήν καρδιά μας θά μάς λυτρώση από τήν μέλλουσα μεγάλη σφαγή. Έάν χαραχθή ό Χριστός και τό Όνομά Του μέσα στήν καρδιά μας, μπορούμε νά απαλλαγϋμε από τήν επίδραση και τόν πόλεμο τοϋ άντιχρίστου. Ό άντίχριστος δέν θά έχη καμμιά δύναμη πάνω μας.

Βέβαια στήν Άποκάλυψη τοϋ Όωάννου γίνεται λόγος για τό χάραγμα τοϋ θηρίου «επί τής χειρός αύτών τής δεξιᾶς ή επί τών μετώπων αύτών, και ίνα μή τις δύναται αγοράσαι ή πωληῆσαι ει μή ό έχων τό χάραγμα, τό όνομα τοϋ θηρίου, ή τόν αριθμόν τοϋ όνόματος αύτοϋ» (Απ. ιγ', 16-17). Ό αριθμός τοϋ όνόματος τοϋ θηρίου είναι τό 666, πού τόν βλέπουμε καθημερινά σε διάφορες διαφημίσεις και σε προϊόντα, καθώς επίσης θά τεθή, σύμφωνα μέ πληροφορίες, και στίς νέες σχεδιαζόμενες και μελετώμενες ταυτό-

τητες. Ἀλλά πρέπει νά προστεθῆ ὅτι, σύμφωνα μέ ὅλη τήν διδασκαλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὁ διάβολος δέν ἔχει ἐξουσία ἐπάνω στους ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ. Λέγεται κοσμοκράτωρ, ἀλλά ἡ ἐξουσία του θρίσκεται στους δικούς του ἀνθρώπους, σ' αὐτούς πού μέ τήν ἐλεύθερη θέλησή τους τόν δέχονται, τόν ὑπακούουν καί τόν λατρεύουν. Ἦδη καί στήν Ἀποκάλυψη, μετά ἀπό τήν διδασκαλία ὅτι θά χαραχθῆ τό ὄνομα τοῦ θηρίου στά μέτωπα καί στήν δεξιά χεῖρα τῶν ἀνθρώπων, παρουσιάζεται τό ἀρνίον «ἐστηκός ἐπί τό ὄρος Σιών καί μετ' αὐτοῦ ἑκατόν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τό ὄνομα αὐτοῦ καί τό ὄνομα τοῦ πατρός αὐτοῦ, γεγραμμένον ἐπί τῶν μετώπων αὐτῶν» (Ἄπ. ιδ', 1). Ἔτσι λοιπόν ἀπό τήν μιά μεριά περιγράφεται τό χάραγμα τοῦ θηρίου καί ἀπό τήν ἄλλη μεριά τό χάραγμα τοῦ Ἄρνιου τῆς Ἀποκαλύψεως. Οἱ σφραγισμένοι μέ τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ εἶναι οἱ νικητές. Θά ἀδικηθοῦν ἀπό τά γεγονότα τῶν ἐσχάτων καιρῶν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι «οὐκ ἔχουσι τήν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπί τῶν μετώπων αὐτῶν» (Ἄπ. θ', 4).

Πρέπει νά προετοιμασθοῦμε γιά τούς ἀποκαλυπτικούς καιρούς. Ἡ προετοιμασία ἐγκτεται στό νά σφραγισθοῦμε μέ τό Ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτή ἡ σφράγιση εἶναι στενά συνδεδεμένη μέ τήν ἐν Χριστῷ ζωή, δηλαδή μέ ὅλη τήν μυστηριακή καί ἀσκητική ζωή. Ὅποιος ἐνώνεται μέ τόν Χριστό ἀποφεύγει τό σφράγισμα τοῦ ἀντιχριστοῦ. Ὁ ἀντίχριστος, τό ὄνομά του, οἱ ἐνέργειες καί ὁ ἀριθμός του δέν ἔχουν καμμιά ἐξουσία πάνω του. Αὐτός πού ἀπέκτησε τήν ἐν Χριστῷ ἐλευθερία ἀπαλλάσσεται ἀπό κάθε δέσμευση καί δουλεία. Πολλοί Πατέρες συνιστοῦν ὅτι πρέπει, ἐκτός τῶν ἄλλων βασικῶν, νά μάθουμε νά προσευχόμαστε καί κυρίως νά μάθουμε τήν προσευχή τοῦ Χριστοῦ. Αὐτή ἡ προσευχή, ὅταν γίνεται μέσα στήν ἐκκλησιαστική ἀτμόσφαιρα, θέτει τό Ὄνομα τοῦ Χριστοῦ στό μέτωπο καί στήν καρδιά, ὁπότε δέν ἔχει καμμιά ἐξουσία πάνω μας ὁ ἀντίχριστος.

Συνοπτικά λέμε πώς όλους τούς καιρούς τούς ζοῦμε ὡς ἀποκαλυπτικούς. Ἡ Ἐκκλησία πάντοτε βίωνε τήν ἀλήθεια ὅτι ἐπίκειται τό τέλος τοῦ κόσμου. Αὐτό βοηθᾷ τούς Χριστιανούς νά ζοῦν μέ ἐτοιμότητα καί νήψη. Ἐπίσης δέν περιμένουμε τό τέλος τοῦ κόσμου, ἀλλά μέ τήν ἐν Χριστῷ ζωή ὀδηγοῦμαστε ἐμεῖς στό τέλος καί τό ξεπερνοῦμε. Γιατί ἡ ἐν Χριστῷ ζωή εἶναι ἡ ζωή τοῦ μέλλοντος αἰῶνος ἀπό τό παρόν. Γι' αὐτό οὐσιαστικά δέν μπορούμε νά μιλάμε γιά τήν ἐσχατολογία πού ἔρχεται, γιατί τά ἔσχατα ἤλθαν. Μέ ἄλλα λόγια βιώνουμε τά ἔσχατα ἀπό τώρα, ὅταν ζοῦμε πραγματικά μέσα στόν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Τέλος πρέπει νά χαράξουμε στήν καρδιά τήν σφραγίδα, τό ὄνομα, τό χάραγμα τοῦ Ἄρνιου τῆς Ἀποκαλύψεως γιά νά ἀποφύγουμε τό χάραγμα τοῦ θηρίου τῆς Ἀποκαλύψεως. Γιατί τό τέλος τοῦ κόσμου θά εἶναι τό θηρίον καί τό Ἄρνιον καί ἀκόμη οἱ ἄνθρωποι τοῦ θηρίου τῆς Ἀποκαλύψεως καί οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ἄρνιου τῆς Ἀποκαλύψεως, μέ ἄλλα λόγια οἱ θηριάνθρωποι καί οἱ κατά Χάριν θεάνθρωποι.

Ἰούνιος 1986